

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Історичний факультет
Кафедра історії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи

О.А. Кузнецова

2019 р.

«27» серпня 2019 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТРУДОВЕ ПРАВО ТА ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ**

Ступінь бакалавра

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність 014.11 СО (Фізична культура)

освітня програма: Середня освіта: фізична культура, спортивно-масова робота та туризм

освітня програма: Середня освіта: фізична культура та Захист Вітчизни

галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 035.10 Філологія. Прикладна лінгвістика

Галузь знань: 12 Інформаційні технології

спеціальність 122 Комп'ютерні науки та інформаційні технології

2019-2020 навчальний рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Історичний факультет
Кафедра історії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О.А. Кузнецова
_____ 2019 р.
«27» серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТРУДОВЕ ПРАВО ТА ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Ступінь бакалавра
галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальність 014.11 СО (Фізична культура)
освітня програма: Середня освіта: фізична культура, спортивно-масова робота та туризм
освітня програма: Середня освіта: фізична культура та Захист Вітчизни
галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 035.10 Філологія. Прикладна лінгвістика
Галузь знань: 12 Інформаційні технології
спеціальність 122 Комп'ютерні науки та інформаційні технології

2019-2020 навчальний рік

Розробник: Дмитрук Ірина Миколаївна, в.о. доцента кафедри історії, кандидат юридичних наук _____ (Дмитрук І.М.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії

Протокол № 1 від «27» серпня 2019 р.

Завідувач кафедри _____ (_____)

«27» серпня 2019 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка 03 Гуманітарні науки 12 Інформаційні технології	Нормативна	
	014 «Середня освіта»		
Індивідуальне науково-дослідне завдання – доповідь	спеціальність 014.11 СО (Фізична культура) спеціальність 035.10 Філологія. Прикладна лінгвістика 122 Комп’ютерні науки та інформаційні технології	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90		2-й	
		Семестр	
		3-й	-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,3 самостійної роботи студента – 6	Ступінь бакалавра	10	
		Семінарські	
		20	
		Лабораторні	
			-
		Самостійна робота	
		60	
		Вид контролю:	
іспит			

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 90 год.: 30 год. – аудиторні заняття, 60 год. – самостійна робота (30 % ~ 70%).

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: сприяти засвоєнню фундаментальних знань щодо трудових правовідносин і правовідносин соціального забезпечення, формуванню вмінь і навичок застосування здобутих знань у правозастосовчій практиці/

Завдання курсу:

Визначити рівень методологічної культури, інтенсифікації творчих зусиль студентства, розвитку його пізнавальної діяльності, актуалізації знань;

Ознайомити з науковим світоглядом, креативністю (здатності творчо реалізувати своє фахове покликання), правничого мислення, правосвідомості, правничої культури, моральних та інших якостей фахівця.

Очікувані результати навчання:

-Здатність використовувати основи загальнотеоретичних дисциплін в обсязі, необхідному для вирішення педагогічних і дослідницьких завдань, успішного освоєння методологічних і прикладних питань спеціальності, питань фундаментальних загальноісторичних і спеціальних дисциплін; дисциплін психолого-педагогічного циклу: педагогіку, психологію, методику викладання історії, методику і організацію позакласної (поза аудиторної) роботи.

-Використання принципів і методів збору, систематизації, узагальнення і використання інформації, проведення наукових досліджень за профілем спеціальності.

-Здатність консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації

Загальнопредметна компетентність:

1. Оволодіти основними положеннями провідних галузей права України. Зокрема: ознайомитися з основними положеннями Кодексу законів про працю, знати, як правильно укладаються трудові договори та контракти, оформлення документів, необхідних при прийнятті на роботу, порядок прийняття та звільнення з роботи, та інші актуальні питання; визначити правовий статус інтелектуальної власності.

2. Давати наукове тлумачення юридичним поняття та категоріям основних галузей права України. Оволодіти сучасними дефініціями правових понять.

3. Знати, на основі яких нормативно-правових документів функціонують фахові організації, органи, установи, визначення їхніх повноважень згідно норм діючого законодавства.

4. Володіти технікою (алгоритмом) розв'язання правових ситуацій та юридичних задач.

Фахова компетентність, розуміння суті, призначення й змісту гуманітарних наук, функцій правової науки, як складової частини наукової думки і складової частини суспільства; знання норм господарського права; знання основних нормативно-правових актів, що регулюють господарські правовідносини; володіння комплексним, інтеграційним, системним, динамічним, ситуаційним підходом до наукового аналізу.

2. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1 Загальна частина трудового права

Тема 1. Поняття, предмет і система трудового права

Поняття праці та права на працю. Конституційні засади права громадянина на працю. Заборона примусової праці. Рівність прав громадянина щодо праці, заборона дискримінації. Поняття і предмет трудового права. Ознаки предмета трудового права. Трудові правовідносини працівників і тісно пов'язані з ними суспільні відносини. Особливості процедурних відносин у трудовому праві.

Методи трудового права. Ознаки методу правового регулювання трудових правовідносин. Сфера дії норм трудового права. Система трудового права. Система трудового законодавства.

Предмет, метод і система науки трудового права. Відмежування трудового права від суміжних галузей права: цивільного права, адміністративного права, права соціального забезпечення, цивільно-процесуального права.

Основні тенденції розвитку трудового права в Україні.

Тема 2. Джерела трудового права. Основні функції та принципи трудового права України

Поняття джерел трудового права. Класифікація джерел трудового права. Єдність і диференціація правового регулювання трудових відносин. Фактори диференціації. Загальне і спеціальне законодавство про працю.

Система джерел трудового права. Реформа трудового законодавства. Конституція України як основне джерело трудового права. Джерела міжнародного правового регулювання праці. Кодекс законів про працю. Система законів, що регулюють соціально-трудові відносини. Підзаконні акти, що регулюють працю працівників. Постанови і розпорядження Кабінету Міністрів у галузі праці. Нормативні акти Міністерства праці та соціальної політики України. Акти соціального партнерства. Угоди, колективні договори.

Поняття та система функцій трудового права.

Формулювання і система основних принципів трудового права. Загальна характеристика основних (галузевих) принципів трудового права. Принципи, що визначають політику в галузі правового регулювання ринку праці та зайнятості. Принципи, що визначають застосування умов праці. Принципи, що визначають охорону трудових прав працівників. Співвідношення принципів трудового права із суб'єктивними правами та обов'язками.

Тема 3. Правовідносини у сфері праці

Загальна характеристика системи правовідносин у трудовому праві. Поняття трудових правовідносин, їх особливості.

Відмінності трудових правовідносин від суміжних з ним правовідносин.

Суб'єкти трудових правовідносин. Поняття та види суб'єктів трудового права. Індивідуальні та колективні трудові правовідносини. Зміст трудових правовідносин, основні права й обов'язки їх суб'єктів.

Правовий статус суб'єкта трудового права. Трудова правосуб'єктність, суб'єктивні права й обов'язки, гарантії реалізації трудових прав і обов'язків, відповідальність суб'єктів трудового права.

Громадяни (працівники) як суб'єкти трудового права. Спеціальна правосуб'єктність і спеціальна правоздатність.

Роботодавці (юридичні та фізичні особи) як суб'єкти трудового права. Поняття “роботодавець”. Зміст трудової правосуб'єктності (права та обов'язки щодо організації праці працівників).

Співвідношення понять “власник підприємства” і “адміністрація підприємства”.

Трудовий колектив організації як суб'єкт трудового права.

Поняття, види і правовий статус трудових колективів. Основні повноваження трудових колективів, їх класифікація за видами праці, сферою застосування, рівнем об'єднання працівників.

Повноваження трудового колективу та їх класифікація. Організаційно-правові форми (механізми) реалізації повноважень і самоврядування трудового колективу. Органи трудового колективу (загальні збори, рада трудового колективу) та їх компетенція. Принципи діяльності трудового колективу.

Професійні спілки та інші уповноважені на представництво трудовим колективом органи як суб'єкти трудового права. Правові основи діяльності професійних спілок. Законодавство про права і гарантії діяльності професійних спілок. Поняття профспілок, їх завдання та функції.

Інші суб'єкти трудового права. Служба зайнятості. Органи контролю та нагляду. Органи з вирішення індивідуальних і колективних трудових спорів. Розпорядник майна. Організації роботодавців та основні засади їх діяльності.

Підстави виникнення, змінювання і припинення трудових правовідносин. Правовідносини щодо дисциплінарної відповідальності та застосування заходів заохочення. Правовідносини щодо матеріальної відповідальності.

Правовідносини, тісно пов'язані з трудовими правовідносинами. Правовідносини зайнятості та працевлаштування. Організаційно-управлінські відносини між трудовим колективом і роботодавцем. Правовідносини в галузі соціального партнерства. Правовідносини при нагляді та контролі за охороною праці та додержанням трудового законодавства. Правовідносини щодо професійної підготовки, підвищення кваліфікації та перепідготовки персоналу. Правовідносини щодо учнівства. Правовідносини щодо вирішення індивідуальних і колективних трудових спорів.

Кредит 2 Особлива частина трудового права

Тема 4. Соціальне партнерство у сфері трудових правовідносин. Колективні договори та угоди

Соціальне партнерство у сфері трудових правовідносин. Поняття і сторони колективного договору, угоди. Сфера дії законодавства про колективні договори та угоди. Принципи розробки та укладення колективних договорів та угод. Соціально-правове значення колективного договору, угоди.

Порядок укладення колективного договору. Строк і порядок ведення переговорів, вирішення розбіжностей, що виникають під час їх ведення. Порядок розробки, укладення та внесення змін і доповнень до колективного договору. Строк дії колективного договору. Зміст колективного договору. Види умов колективного договору: нормативні, зобов'язальні та ін. Структура колективного договору. Правове значення додатків до колективного договору. Реалізація колективного договору і контроль за виконанням його умов.

Поняття, види та сторони соціально-партнерських угод. Порядок ведення переговорів щодо укладення та змін угод. Строки дії угод. Структура і зміст угод. Контроль за виконанням угод.

Співвідношення трудового законодавства з положеннями колективного договору і угод. Вирішення спорів між сторонами колективного договору, угоди. Відповідальність за порушення законодавства про колективні договори та угоди.

Тема 5. Трудовий договір

Поняття та значення трудового договору. Сторони і зміст трудового договору. Умови трудового договору, їх правове значення. Умови, передбачені законодавством. Умови, що встановлюються за згодою сторін при укладенні трудового договору. Необхідні та додаткові (факультативні) умови. Поняття трудової функції та місця роботи. Відмінність трудового договору від суміжних цивільно-правових договорів, пов'язаних з працею.

Порядок укладення трудового договору. Юридичні гарантії при укладенні трудового договору. Форма трудового договору.

Документи, що подаються при укладенні трудового договору.

Реєстрація трудового договору між працівником і фізичною особою. Випробування при прийнятті на роботу. Обмеження спільної роботи родичів на підприємстві, в установі, організації. Оформлення прийняття на роботу. Трудова книжка.

Види трудових договорів: за строком дії, змістом, порядком укладення. Особливості окремих видів трудових договорів. Строкові трудові договори. Види строкових трудових договорів.

Контракт як різновид трудового договору. Зміст контракту.

Трудові договори при суміщенні професій і посад. Трудовий договір про роботу за сумісництвом. Трудові договори, що укладаються при організованому наборі працівників. Трудові договори з іноземцями. Трудові договори, що укладаються з працівниками за конкурсом. Трудовий договір з надомниками. Інші види трудових договорів.

Поняття переведення на іншу роботу. Відмінність переведення від переміщення. Види переведень на іншу роботу. Тимчасове переведення працівника на іншу роботу, не обумовлену трудовим договором. Випадки тимчасового переведення на іншу роботу. Тимчасові переведення на іншу роботу в разі простою.

Інші види переведень. Зміна істотних умов праці. Підстави і порядок зміни істотних умов праці.

Атестація працівників. Поняття, значення та порядок проведення атестації. Правові наслідки атестації.

Підстави припинення трудового договору. Класифікація підстав припинення трудового договору. Додаткові підстави припинення трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. Додаткові підстави розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця з певними категоріями працівників за певних умов. Розірвання трудового договору на вимогу виборного профспілкового органу.

Правове регулювання відсторонення працівників від роботи.

Поняття і випадки відсторонення працівників від роботи.

Відмінність відсторонення від звільнення працівника.

Порядок звільнення з роботи. Переважне право на залишення на роботі при звільненні працівників у зв'язку зі змінами в організації виробництва та праці. Попередня згода профспілкового органу первинної профспілкової організації, членом якої є працівник, на розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. Випадки розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця без згоди профспілкового органу. Оформлення звільнення. Порядок здійснення розрахунку при звільненні працівника з роботи. Вихідна допомога. Правові наслідки незаконного звільнення.

Тема 6. Робочий час. Час відпочинку та інші періоди звільнення від роботи працівників

Поняття робочого часу і значення його правового регулювання. Гарантії щодо робочого часу. Види робочого часу. Нормальна тривалість робочого часу. Скорочена тривалість робочого часу. Неповний робочий час.

Поняття режиму робочого часу, порядок його встановлення.

П'ятиденний і шестиденний робочий тиждень і тривалість щоденної роботи. Початок і закінчення роботи. Робота за змінами.

Перерви між змінами. Чергування.

Спеціальний режим правового регулювання робочого часу.

Тривалість роботи напередодні святкових, неробочих і вихідних нів та вночі. Неповний робочий час. Ненормований робочий день.

Порядок обліку робочого часу. Поняття "облік робочого часу".

Поденний і щотижневий облік робочого часу. Підсумковий облік робочого часу. Облікові періоди.

Особливості регулювання робочого часу в окремих галузях економіки. Гнучкі графіки роботи. Поділ робочого дня на частини. Підсумковий облік робочого часу. Поняття і порядок застосування надурочних робіт. Виняткові випадки застосування надурочних робіт. Заборона залучення до надурочних робіт окремих категорій працівників. Граничні норми застосування надурочних робіт. Компенсація за надурочні роботи. Розмежування надурочних робіт і ненормованого робочого дня.

Поняття і види часу відпочинку. Перерви впродовж робочого дня (зміни) для відпочинку та харчування. Додаткові перерви для годування дитини. Щоденні перерви в роботі (міжзмінні перерви). Щотижневий безперервний відпочинок (вихідні дні).

Святкові й неробочі дні.

Поняття і види відпусток. Державні гарантії права на від устку.

Щорічна основна відпустка. Види щорічної відпустки. Тривалість щорічної основної відпустки. Тривалість основної щорічної відпустки для окремих категорій працівників, що встановлені іншими актами законодавства.

Щорічна додаткова відпустка та її види. Відпустка за умови праці, за особливий характер праці. Стаж роботи, що дає право на щорічну основну відпустку.

Додаткові відпустки у зв'язку з навчанням. Поєднання роботи з навчанням. Соціально-правове значення поєднання праці з навчанням. Пільги для працівників, які поєднують роботу з навчанням.

Творча відпустка: умови, тривалість і порядок надання.

Соціальні відпустки. Види соціальних відпусток. Відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами. Відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку. Додаткові відпустки працівникам, які мають дітей.

Порядок надання відпусток. Черговість надання відпусток.

Випадки перенесення щорічної відпустки на вимогу працівника.

Підстави перенесення відпустки на інший період. Випадки відкликання з відпустки.

Оплата відпусток. Порядок обчислення заробітної плати працівникам за час відпустки. Випадки виплати грошової компенсації за невикористані щорічні відпустки.

Відпустки без збереження заробітної плати. Відпустки, що надаються в обов'язковому порядку за бажанням працівника.

Відпустки, що надаються за згодою сторін. Тривалість відпустки без збереження заробітної плати.

Кредит 3 Правові основи підприємницької діяльності

Тема 7 Правове регулювання підприємницької діяльності в Україні.

Історія розвитку підприємництва. Сутність і функції підприємництва. Підприємництво, як процес його зміст і характеристика. Місце і роль підприємництва в ринковій економіці.

Основні форми підприємництва. Переваги і недоліки одноосібного володіння. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва. Господарські товариства. Об'єднання підприємств. Напрямки об'єднання підприємств: злиття, поглинання.

Поділ підприємництва за видами економічної діяльності. Виробнича підприємницька діяльність. Особливості комерційного підприємництва.

Основні етапи створення підприємства. Засновницькі документи, формування статутного фонду. Ліцензування та патентування підприємницької діяльності. Припинення підприємницької діяльності.

Законодавче регулювання у сфері підприємницької діяльності. Адміністративно-дисциплінарна відповідальність. Кримінальна відповідальність у підприємстві. Відповідальність за фіктивне підприємництво. Відповідальність платників податків за порушення податково законодавства.

4. Структура навчальної дисципліни
Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин				
		Усього	У тому числі			
			лекції	семін.	практ.	самост.
Кредит 1						
1	Тема 1. Поняття, предмет і система трудового права	8	1	2		5
2	Тема 2. Джерела трудового права. Основні функції та принципи трудового права України	13	1	2		10
3	Тема 3. Правовідносини у сфері праці	8	1	2		5
	Разом за кредит 1	29	3	6		20
Кредит 2						
4	Тема 4. Соціальне партнерство у сфері трудових правовідносин. Колективні договори та угоди	8	1	2		5
5	Тема 5. Трудовий договір	13	1	2		10
6	Тема 6. Робочий час. Час відпочинку та інші періоди звільнення від роботи працівників	8	1	2		5
	Разом за кредит 2	29	3	6		20
Кредит 3						
7	Тема 7 Правове регулювання підприємницької діяльності в Україні.	32	4	8		20
	Разом за кредит 3	32	4	8		20
	Всього за курс	90	10	20		60

4. Теми лекційних занять**Денна форма навчання**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1.</i>		
1	Тема 1. <i>Поняття, предмет і система трудового права</i>	1
2	Тема 2.. <i>Джерела трудового права. Основні функції та принципи трудового права України</i>	1
3	Тема 3 <i>Правовідносини у сфері праці</i>	1
<i>Кредит 2.</i>		
4	Тема 4. <i>Соціальне партнерство у сфері трудових правовідносин. Колективні договори та угоди</i>	1
5	Тема 5. <i>Трудовий договір</i>	1
6	Тема 6. <i>Робочий час. Час відпочинку та інші періоди звільнення від роботи працівників</i>	1
<i>Кредит 3.</i>		
7	Тема 7. <i>Правове регулювання підприємницької діяльності в Україні.</i>	4
	Разом:	10

5. Теми практичних занять**Денна форма навчання**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1.</i>		
1	Тема 1. <i>Поняття, предмет і система трудового права</i>	2
2	Тема 2.. <i>Джерела трудового права. Основні функції та принципи трудового права України</i>	2
3	Тема 3 <i>Правовідносини у сфері праці</i>	2
<i>Кредит 2.</i>		
4	Тема 4. <i>Соціальне партнерство у сфері трудових правовідносин. Колективні договори та угоди</i>	2
5	Тема 5. <i>Трудовий договір</i>	2
6	Тема 6. <i>Робочий час. Час відпочинку та інші періоди звільнення від роботи працівників</i>	2
<i>Кредит 3.</i>		
7	Тема 7. <i>Правове регулювання підприємницької діяльності в Україні.</i>	8
	Разом:	20

7. Самостійна робота**Денна форма навчання**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1.</i>		
1	Тема 1. <i>Поняття, предмет і система трудового права</i>	5
2	Тема 2.. <i>Джерела трудового права. Основні функції та принципи трудового права України</i>	10
3	Тема 3 <i>Правовідносини у сфері праці</i>	5
<i>Кредит 2.</i>		
4	Тема 4. <i>Соціальне партнерство у сфері трудових правовідносин. Колективні договори та угоди</i>	5
5	Тема 5. <i>Трудовий договір</i>	10
6	Тема 6. <i>Робочий час. Час відпочинку та інші періоди звільнення від</i>	5

	<i>роботи працівників</i>	
<i>Кредит 3.</i>		
7	Тема 7. <i>Правове регулювання підприємницької діяльності в Україні.</i>	20
	Разом:	60

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання складається з двох напрямів :

I – підготовка та захист контрольної роботи (для студентів ЗФН);

II – підготовка доповіді з висвітленням проблем (для студентів ДФН).

Підготовка та захист контрольної роботи

Аналітичне обміркування, порівняння і конспектування основних положень електронної версії лекцій даної навчальної дисципліни та інших існуючих в літературі по відповідному питанню положень.

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу модуля.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється відмінно, коли студент повно і всебічно розкриває питання теми, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідної теми і може аргументовано її доводити;

Студенту виставляється дуже добре, коли загалом рівень знань студентів відповідає викладеному вище, але є окремі упущення при виконанні завдань, винесених на опрацювання, обґрунтування неточні, не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами

Студенту виставляється добре коли рівень знань відповідає викладеному вище, але є значні упущення при виконанні завдань, винесених на опрацювання, обґрунтування неточні, не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами

Студенту виставляється достатньо, коли студент розкрив питання, винесені на опрацювання, в загальних рисах, розуміє їх суть, намагається робити висновки, але при цьому припускається грубих помилок, робота несамостійна

Студенту виставляється мінімальний задовільно, коли студент не в змозі дати відповідь на поставлене запитання або відповідь неправильна, студент не розуміє суті питання.

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів:

Кількість балів у кінці **семестру** повинна складати від 200 до 300 балів (за Зкредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 3 крд.

Розподіл балів, які отримують студенти

Кредит та тема	Академічний контроль (форма представлення)	Кількість балів (за видами роботи)	Семінарські заняття	Кредитна контрольна робота	Кількість балів всього за кредит
Кредит 1. Тема 1.	Захист ІНДЗ	10	40		100
Тема 2.	Захист ІНДЗ	10	40		
Кредит 2. Тема 3.	Захист ІНДЗ	10	40		100
Тема 4.	Захист ІНДЗ	10	20		
Тема 5	Захист ІНДЗ	5	15		
Кредит 3. Тема 6.	Захист ІНДЗ	10	40	50	100

*Примітка. Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

10. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

11. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

12. Рекомендована література

Базова

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - №30. – Ст. 141.
2. Кодекс законів про працю України// Кодекс законів про працю України з постійними матеріалами/ Відп. Ред.В.М.Вакуленко, О.П.Товстенко. – К.: Юрінком Інтер, 1997. – 1040с.
3. Про зайнятість населення: Закон України від 01.03.1999 року, № 804-ХІІ// Відомості Верховної Ради України.- 1991. - №4. – Ст.170.
4. Про правовий статус іноземців: Закон України від 04.02.1994 року №3929-ХІІ.
5. Про біженців: Закон України від 21.06.2000 року №2557-ІІІ.
6. Про державну службу: Закон України, від 16.12.1993 № 3723-ХІІ

7. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 року №1533-III// Відомості Верховної Ради України.- 2000. - №22. – Ст.171.
8. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні: Закон України від 21 березня 1991р.// Відомості Верховної Ради України. – 1991. - №21. – Ст.252
9. Про затвердження положень по застосуванню Закону України „Про зайнятість населення”: постанова Кабінету Міністрів України від 27 квітня 1998р. №578// Офіційний вісник України. – 2000. - №31. – Ст.35.
10. Про затвердження Правил оформлення візових документів для в'їзду в Україну: постанова Кабінету Міністрів України від 20.02.1999 року №227.
11. Положення про порядок реєстрації, перереєстрації та ведення обліку громадян, які шукають роботу і безробітних, виплати допомоги по безробіттю, а також умови подання матеріальної допомоги в період професійної підготовки та перепідготовки: Затв. пост. Кабінету Міністрів України від 27 квітня 1998р. №578// Офіційний вісник України. – 2000.- №31. – Ст.35.
12. Положення про порядок подання матеріальної допомоги по безробіттю: Затв. пост. Кабінету Міністрів України від 27 квітня 1998 №578.// Офіційний вісник України. – 2000.- №31. – Ст.35.
13. Положення про порядок організації та проведення оплачуваних громадянських робіт: Затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 27 квітня 1998р. №578// Офіційний вісник України. – 2000.- №31. – Ст.35.
14. Положення про порядок бронювання на підприємствах, в організаціях і установах робочих місць для працевлаштування громадян, які потребують соціального захисту: Затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 27 квітня 1998р. № 578// Офіційний вісник України. – 2000.- №31. – Ст.35.
15. Положення про порядок організації сезонних робіт: Затв. постан. Кабінету Міністрів України від 27 квітня 1998 р. №578//Інформаційний бюлетень Міністерства праці та соціальної політики України. – 1998. - №7.
16. Положення про порядок надання безпроцентної позики безробітним для зайняття підприємницькою діяльністю: Затв. пост. Кабінету Міністрів України від 27 квітня 1998 №578// Офіційний вісник України. – 2000.- №31. – Ст.35.
17. Положення про державну службу зайнятості: Затв. пост. Кабінету Міністрів України від 24 червня 1991р. №47//Офіційний вісник України. – 1999. - №42. – Ст.139.
18. Положення про організацію роботи щодо сприяння зайнятості населення в умовах масового вивільнення працівників: Затв. пост. Кабінету Міністрів України від 3 грудня 1993р. №1090// Праця і зарплата. – 1994. - №1.
19. Положення про робоче місце інваліда і про порядок працевлаштування інвалідів: Затв. пост. Кабінету Міністрів України від 3 травня 1995р. №314// Офіційний вісник України. – 2002. - №2. – Ст.67.
20. Концепція професійної підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації незайнятого населення: Схвалена пост. Кабінету Міністрів України від 01 лютого 1996р. №50. – ЗП України. – 1996. - №6. – Ст.200.
21. Порядок працевлаштування випускників вищих навчальних закладів, підготовка яких здійснювалась за державним замовленням: Затв. пост. Кабінету Міністрів України від 22 серпня 1996р// Урядовий кур'єр. – 1996. – 10 жовтня.
22. Генеральна угода між Кабінетом Міністрів України, всеукраїнськими об'єднаннями організації роботодавців і підприємців та всеукраїнськими профспілками і профоб'єднаннями на 2004-2005 роки// Уряд. кур'єр. – 2004р., 19 травня.
23. Порядок надання матеріальної допомоги у період професійної перепідготовки або підвищення кваліфікації безробітного: Затв. наказом Міністерства праці та соціальної політики України №308 від 20 листопада 2000р.// Офіційний вісник України. – 2001. - №37. – Ст.231.
24. Інструкція про умови і правила провадження підприємницької діяльності (ліцензійні умови) з посередництва у працевлаштуванні на роботу за кордоном та контроль за їх

дотриманням: затв. наказом Ліцензійної палати України, Державного центру зайнятості від 22.02.1999 року// Праця і зарплата. – 1999. - №10. – Травень. – Ст.8-10.

25. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з посередництва у працевлаштуванні на роботу за кордоном: Затв. наказом Державного комітету України з питань регуляторної політики №55/534 від 19 грудня 2001р.

Допоміжна

1. Болотіна Н. Б. Трудове право України: Підручник. —К.: Вікар, 2003. — 726 с.
2. Венедиктов В. С. Трудове право України. — Х.: Консум, 2004. — 304 с.
3. Трудове право України. Тести: Навч. посіб. для самост.вивч. дисц. / Л. П. Грузінова, В. Г. Короткін, В. П. Пастухов, В. Ф. Пенківський — К.: Школа, 2004. — 336 с.
4. Трудове право України: Академ. курс: Підруч. / А.Ю. Бабаскін, Ю. В. Баранюк, С. В. Дріжчана та ін.; За заг.ред. Н. М. Хуторян. — К.: А.С.К., 2004. — 608 с.
5. Трудове право України: Академ. курс: Підруч. для студ.юрид. спец. вищ. навч. закл. / П. Д. Пилипенко та ін.; За ред. П. Д. Пилипенка. — К.: Ін Юре, 2004. — 536 с.
6. Трудове право України: Навч. посіб.: Схеми для студ.юрид. спец. вищ. навч. закл. / В. М. Короленко, В. П. Пастухов, М. О. Мішук, Ю. М. Щотова; За ред. проф.В. П. Пастухова. — К.: Школа, 2004. — 320 с.
7. Амелічева Л. Проблеми реалізації та захисту прав громадян на безпечні та здорові умови праці як об'єкта національної безпеки // Право України. — 2004. — № 8. — С. 119.
8. Баклан О. Контрольно-наглядова діяльність у сфері охорони праці: окремі питання // Право України. — 2000. — № 10. — С. 69.
9. Бондаренко І. Особливості державного регулювання господарської діяльності казенних підприємств // Право України. — 2000. — № 12. — С. 60.
10. Ветухова І. Право матерів на поінформованість про умови праці // Право України. — 2000. — № 8. — С. 87.
11. Відшкодування матеріальної та моральної шкоди: нормативні акти, роз'яснення, коментарі станом на 1 січня 2001 р. /Уклад. С. Є. Демський, В. С. Перепічай, В. А. Скоробагатько, М. І. Федішин; Відп. ред. П. І. Шевчук. — К.:Юрінком Інтер, 2001. — 624 с.
12. Гавел О. Основні концептуальні підходи до визначення змісту трудового договору // Право України. — 2000. — № 12. — С. 55.
13. Геврик Є. О. Охорона праці: Навч. посіб. — К.: Ніка Центр, 2003.
18. Гончарова Г., Жернаков В. Сфера укладання колективного договору // Право України. — 2000. — № 8. — С. 85.
14. Грузінова Л. П., Короткін В. Г. Трудове право України: Навч. посіб. для студ. вищ навч. закл. — К.: МАУП, 2003. — 152 с.
15. Грузінова Л. Розгляд індивідуальних трудових спорів в комісії по трудових спорах // Праця і закон. — 2004. — № 9–10. — С. 8–15.
16. Грузінова Л. Праця іноземців в Україні та її правове регулювання // Праця і закон. — 2004. — № 18. — С. 18–25.
17. Грузінова Л. П., Короткін В. Г. Трудові правовідносини та структура Трудового кодексу України // Персонал. — 2004. — № 1. — С. 83.
18. Дей М. Основні питання стимулювання трудової активності в Україні // Підприємництво, господарство і право. — 2004. — № 6. — С. 105.
- 19 Жернаков В. Міжнародний аспект правового регулювання соціально-трудових відносин // Право України. — 2001. — № 4. — С. 59.
20. Жернаков В. Правове регулювання праці: співвідношення трудового і цивільного права // Право України. — 2000. — № 7. — С. 49.
21. Заржицький О. Соціальне партнерство у соціально-трудових відносинах // Право України. — 2000. — № 11. — С. 53.
22. Зуб І. В. Реформа трудового законодавства в умовах переходу к рыночной економіке // Сов. государство и право. — 1991. — № 2. — С. 46–52.
23. Зуб І. В., Стичинський Б. С., Грицяк І. А. Трудове право. — К., 1996.

24. Іванова О. Релігійна організація як суб'єкт трудового права: захист прав її працівників // Право України. — 2000. — № 6. — С. 46.
25. Кодекс законів о труде Украины (Науч.-практ. комментарий). — Харьков: Одиссей, 2001. — 864 с.
26. Короткін В. Г. Трудове право: прийняття на роботу і звільнення: Навч-метод. розробка. — 2-ге вид., переробл. — К.: МАУП, 2000. — 88 с.
27. Копайгора І. Правове регулювання заробітної плати у соціалістичних кодексах про працю в Україні // Підприємництво, господарство і право. — 2004. — № 5. — С. 18.
28. Лилак Д. Колізії наукових поглядів на поняття “законодавство” і практичну необхідність його нормативної легалізації // Право України. — 2001. — № 8.
29. Маркіна Т. Юридичні умови визнання громадян безробітними // Право України. — 2000. — № 6. — С. 44.
30. Медведев С. Некоторые аспекты проблемы способов защиты права // Хозяйство и право. — 2004. — № 6. — С. 61.
31. Науково-практичний коментар до законодавства України про працю. — К.; Севастополь: Ін-т юрид. досліджень, 2001. — 1024 с.
32. Науково-практичний коментар до законодавства України про працю / Б. С. Сличинський, І. В. Зуб, В. Г. Ротань. — 4-те вид., допов. та переробл. — К.: А.С.К., 2003. — 1024 с.
33. Неумивайченко Н. Припинення трудових правовідносин з державними службовцями // Право України. — 2001. — № 4. — С. 62.
34. Нуртдинова А., Чиканова Л. Трудовое право в вопросах и ответах // Хозяйство и право. — 2004. — № 6. — С. 107–118.
35. Нуртдинова А., Чиканова Л. Трудовое право в вопросах и ответах // Хозяйство и право. — 2004. — № 8. — С. 126–132.
36. Нуртдинова А. Заемный труд: особенности организации и возможности правового регулирования // Хозяйство и право. — 2004. — № 9. — С. 22–31.
37. Пилипенко П. Про участь профспілок у трудових правовідносинах у світлі Закону України “Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності” // Право України. — 2001. — № 9. — С. 81.
38. Пилипенко П. Способи укладання трудового договору // Право України. — 2001. — № 4. — С. 56.
39. Реус О. Особливості припинення трудових правовідносин з неповнолітніми // Право України. — 2001. — № 4.
40. Сильченко С., Архиреев Д. Забастовка как способ разрешения коллективного трудового спора: сущность и характеристика // Юрид. мир. — 2004. — № 6. — С. 101–104.
41. Смолярова С. Щодо атестації науково-педагогічних працівників // Підприємництво, господарство і право. — 2004. — № 9. — С. 90.
42. Сойфер В. Г. Правовые вопросы труда иностранных граждан // Юрид. мир. — 2004. — № 11. — С. 49.
43. Тищенко О. Звільнення за аморальний проступок працівника, який виконує виховні функції: правові проблеми // Право України. — 2000. — № 6. — С. 50.
44. Трудове право України: Зб. нормат.-правових актів / Упоряд. П. А. Бущенко, І. А. Ветухова. — Х.: Консум, 2001. — 464 с.
45. Трудові спори: законодавство, коментар, судова практика / Упоряд. В. А. Скоробагатько, М. І. Федішин. — К.: Істина, 2000. — 432 с.
46. Трудовое право в вопросах и ответах: Учеб.-справ. пособие / Под ред. Жернакова. — Харьков: Одиссей, 2000. — 624 с.
47. Чернадчук В. До питання про поняття моральної шкоди // Право України. — 2001. — № 2. — С. 105.
48. Чижмар К. Принцип рівності прав жінок і чоловіків у міжнародному праві // Право України. — 2001. — № 3.
49. Щербина В. Загальна характеристика запобіжних заходів у трудовому праві // Підприємництво, господарство і право. — 2004. — № 9. — С. 86.

50. Щербина В. Заборони у трудовому праві, проблеми їх встановлення // Підприємництво, господарство і право. — 2004. — № 6. — С. 97-100.
51. Щербина В. Підстави виникнення охоронних правовідносин у трудовому праві // Підприємництво, господарство і право. — 2004. — № 5. — С. 8.
52. Щербина В. Правовий примус — основа норм охоронної функції трудового права // Підприємництво, господарство і право. — 2004. — № 8. — С. 110.
53. Щербина В. Проблеми реалізації норм трудового права, які містять заходи захисту // Підприємництво, господарство і право. — 2004. — № 10. — С. 103.
54. Щербина В. Теоретичні проблеми визначення складових юридичного механізму охоронної функції трудового права // Підприємництво, господарство і право. — 2004. — № 7. — С. 64.
55. Яресько А. Поліпшення механізму розгляду індивідуальних трудових спорів // Право України. — 2000. — № 10. — С. 67.
56. Ярошенко О. Щодо дискримінації в реалізації права на працю // Право України. — 2000. — № 7. — С. 53.

Інформаційні ресурси

57. Офіційний веб-портал Верховної ради України// Режим доступу: www.rada.gov.ua
58. Офіційний веб-портал Президента України// Режим доступу: www.president.gov.ua
59. Офіційний Урядовий веб-портал// Режим доступу: www.kmu.gov.ua